

Yazar/Author

Metin ELKATMIŞ* Mutluhan TANIK**

Makale Adı/Article Name

Öğretmen Adaylarının “İletişim” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları *

Metaphorical Perceptions of Pre-Service Teacher Regarding The Concept of “Communication”

ÖZ

İnsanın düşündüklerini ifade edebilmesinin en etkili yolu onun konuşabilmesidir. İki birim arasında meydana gelen konuşma ise iletişim olarak tanımlanır. İletişim yoluyla duygu ve düşünceler muhataplara aktarılmakla birlikte sosyal ve kültürel hayatın biçimlenmesi de bu yolla gerçekleşir. Düşünceleri açığa vurmanın farklı yollarından biriside metaforlardır. Soyut kavramları anlama ve anlatmada oldukça etkili olan bu ifade aracı belli bir kültürel donanımı gerekli kılar. Bu nedenle eğitimle iletişimin birbirini tamamlayıcı güçlü bir ilişkisi vardır. Bu araştırmanın amacı da öğretmen adaylarının iletişim kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (Fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci ve dördüncü sınıfa devam eden 499 gönüllü öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Bence iletişim gibidir/benzer. Çünkü.....” cümlesinin yer aldığı açık uçlu form aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular neticesinde öğretmen adaylarının 231 metafor ürettiği görülmüştür. Üretilen metaforlar 7 farklı kategoride ele alınmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının iletişim kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların en çok su, çiçek, nefes almak ve ağaç kavramları üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Son olarak öğretmen adaylarının iletişime yönelik algılarının da genel manada olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Metaforik algı, Öğretmen adayları.

ABSTRACT

The most effective way for people to express their thoughts is to be able to speak. Conversation between two units is defined as communication. While feelings and thoughts are conveyed to the interlocutors through communication, the shaping of social and cultural life also takes place in this way. Metaphors are one of the different ways of expressing thoughts. This medium of expression, which is very effective in understanding and explaining abstract concepts, requires a certain cultural equipment. Therefore, there is a strong and complementary relationship between education and communication. The purpose of this research is to determine the perceptions of pre-service teachers regarding the concept of communication through metaphors. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of 499 volunteer pre-service teachers attending the first and fourth grades of Kırıkkale University Faculty of Education. The data of the research “I think communication is like/similar to Because” was collected through an open-ended form. Content analysis technique was used in the analysis of the data. As a result of the findings obtained in the research, it was seen that the pre-service teachers produced 231 metaphors. The metaphors produced were handled in 7 different categories. Accordingly, it was seen that the metaphors developed by the pre-service teachers regarding the concept of communication mostly focused on the concepts of water, flower, breathing and tree. Finally, it was determined that teacher candidates' perceptions of communication were generally positive.

Keywords: Communication, Metaphorical perception, Pre-service teachers.

* Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, metinelkatmis@hotmail.com 0000-0002-6132-8865

** Bağımsız Araştırmacı, mutlu76@windowslive.com 0000-0002-6566-5236

* Bu araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 08.02.2021 tarihli ETİK ONAY kararı ile yürütülmüştür.

Giriş

İletişim Latince’de “communis” kökünden türetilen ve ortak anlamında kullanılan “communication” sözcüğünün Türkçe’deki karşılığı olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla “communication” sözcüğü köken bakımından toplumsallaşmayı, ortaklığı ve birlikteliği ifade etmektedir. İletişim başlangıçta sadece edebiyatın bir uzantısı olarak görülürken zamanla artan önemine istinaden ayrı bir disiplin olarak ele alınmaya başlanmıştır (Dökmen, 2001). Bu kavram hakkında geçmişten günümüze pek çok tanım yapılmaktadır. Bursalıoğlu (2010), iletişimi “birey veya gruplar arasındaki her türlü ilişki” şeklinde tanımlarken; Cüceloğlu (1997) ise iletişimin iki birey ya da birim arasındaki mesaj alışverişi olduğunu ifade etmiştir. Elkatmış ve Ünal (2014) ise kavramı daha geniş perspektiften ele alarak; kişiler arası duygu, düşünce ve hislerin yazılı, sözlü veya işaretler aracılığıyla aktarıldığı anlaşma süreci olduğu şeklinde açıklamışlardır. Türk Dil Kurumu sözlüğü (2020) ise, duygu, düşünce ya da bilgilerin usa gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması ve insanların birbirleri ile haberleşme durumu olarak tarif etmektedir. Genel olarak ifade edecek olursak iletişim duygu ve düşüncelerin sözel veya sözel olmayan kanallar yoluyla karşılıklı aktarım sürecidir.

Günümüzde insan nitelikleri artarken iletişim de sahip olunması gereken en önemli beceri olarak kabul edilmektedir. Elkatmış’a (2015) göre de iletişim becerisi modern insanın en güçlü donanımı olarak kabul edilmektedir. Zira 21. yüzyılın insan niteliklerini konu alan hemen her çalışmada dil becerilerinin yer aldığı görülmektedir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletlerinde aralarında eğitimle ilgili dernek ve şirketlerin de bulunduğu 32 üyeli bir “21. Yüzyıl Öğrenme Çerçevesi” geliştirilmiştir. Bu çerçeve ile öğrencilerin gelecekteki iş ve yaşamlarında başarılı olmaları için gerekli yetkinlik, bilgi ve deneyimler tanımlanmıştır. Buna göre temel dersler arasında Dil ve Edebiyat ilk sırada yer almaktadır. Gitgide karmaşıklaşan yaşam ve iş ortamlarına hazırlıklı olan öğrenciler ile olmayanları ayıracak olan öğrenme ve inovasyon yetkinlikleri kategorisi üçlü bir sacayağı üzerine kurulmuştur. Bu ayaklardan birini de “iletişim ve işbirliği” becerileri oluşturmaktadır. Yine Dünya Ekonomik Forumu 21. yüzyılda gereken 16 beceriyi belirledikten sonra bunları 3 gruba ayırmıştır. Gruplardan birisini oluşturan “Yetkinlikler” kategorisinde “iletişim ve işbirliği” becerisi burada da karşımıza çıkmaktadır (Erkut, 2017). Dolayısıyla genelde dilin özelden ise iletişim becerisinin insan ve onun yaşamı üzerindeki sihirli etkisi onun yarınlarda, dünden ve bugünden daha önemli olacağı sonucunu düşündürmektedir (Elkatmış, 2019). Diğer taraftan iletişim sayesinde insanlar arasındaki etkileşim demokratik boyut kazanarak birçok problemin çözümü gerçekleşmektedir (Yalın, 2003). Özellikle işbirliğinin önemsendiği bir çağda birlikte yaşama kültürünün temelini atacak olan kişilerin iletişim becerileri olacaktır.

İnsan için sahip olduğu öneme karşın gündelik hayatın içinde doğal yolla ve belki de kendiliğinden gelişen iletişim teknik olarak ele alındığında birden çok öğeden oluştuğu görülmektedir. Öyle ki basit bir iletişim modelinde bile “gönderici, kanal mesaj, alıcı ve dönüt” olmak üzere beş temel öge bulunmaktadır. Buradan hareketle iletişimin, kimin, neyi, kime, nasıl söylediği ve ne tepki aldığı üzerine kurulu eylemler bütünü olduğu görülmektedir (Elkatmış ve Ünal, 2014). Bu temel öğelerden “gönderici ve alıcı” öğeleri bireylerden oluşmaktadır. Yani iletişim halinde olan bireylerden biri göndericiyken diğeri ise alıcıdır. Ancak sohbet halinde olan insanların karşılıklı olarak gönderici ve alıcı rolleri duruma bağlı olarak değişebilmektedir. İletişimin bir diğer ögesi olan kanal ise bireyler arasında gerçekleşen iletişimde araç olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple kanal sözlü ya da sözsüz (jest, mimik vb.) olarak farklılaşmaktadır.

İletişimin asıl amacı mesajın iletilmesidir. Yani iletişim var olan mesajın karşıya iletilmesi üzerine kurulmuştur. Mesajın doğru bir şekilde alıcıya ulaşip ulaşmaması ise dönüt sayesinde öğrenilmektedir (Eroğlu, 2008). Dolayısıyla iletişimin doğru bir şekilde gerçekleşip gerçekleşmediğini anlamak için dönüte ihtiyaç duyulmaktadır. İletişimde yer alan bu öğeler farkedilmeden günlük hayatın her alanında sürekli kullanılmaktadır.

İnsan yaşamının ayrılmaz bir parçası olan iletişimi zamana yaşam standartımızın düzeyini de belirlemektedir. Aile içi ilişkilerden, iş yaşamına, arkadaşlık ilişkilerinden sosyal yaşama değin kuracağımız iletişim şekli söz konusu alanlardaki başarı ya da başarısızlıkta doğrudan etkilidir. Örneğin ikinci dünya savaşında Winston Churchill için şu sözler söylenmiştir: “Eğer o bu kadar güzel bir İngilizceye sahip olmasaydı ve bu kadar iyi konuşmasaydı İngiltere 2. Dünya Savaşını kazanamazdı. O kelimeleri seferber etti, savaş meydanlarına yolladı ve zaferi kazandı”. Bu yüzden iletişimin gücünü en çok komutanlar ve devlet adamları bilir (Osman, 2017). Muallimoğlu ise (2005) sadece politikacıların, devlet adamlarının, avukatların, öğretmenlerin, din adamlarının değil her meslekte ve hayatın her safhasında herkesin başarılı olabilmesinin yolunun iyi, doğru ve etkili bir iletişim becerisinden geçtiğini söyler. Buradan hareketle iletişim kurmayı da öğrenmek gerekir.

Eğitim öğretim süreci içinde iletişim kuşkusuz en kritik öğelerden birisini oluşturur. Esasen öğrenme özünde öğretici ve öğrenenin iletişimine dayalı gerçekleşen bir olgudur (Elkatmış ve Tanık, 2021; Yılar ve Tağrikulu, 2021). İletişim becerisi zayıf olan eğitimcilerin kontrolündeki bir okul ya da sınıfta kimi olumsuzlukların yaşanması olasıdır (Çetinkaya, 2011). Singh de (2010), öğretmenlerin yapacağı konuşmaların net bir şekilde olması gerektiğini aksi halde karşı tarafta bir çağrışım yapmayan konuşmaların havada kalacağını söyler. Özellikle soyut konuların öğretiminde, verilmek istenen mesajın karşı tarafta tam olarak anlaşılabilmesi için etkili bir iletişim becerisi gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin iletişim becerileri son derece önemlidir. Diğer taraftan yapılan araştırmalarda da öğrenciler, öğretmenlerin sahip olması gerekli kişisel özellikleri olarak “güler yüzlü olma, empati becerisine sahip olma, sevgi, beden dilini etkili kullanma, hoş görümlü davranma, iletişime istekli olma, mesleği sevme, öğrenciye saygı duyma, dili etkili kullanma” gibi doğrudan iletişim süreçlerinde ağırlık kazanan kişisel özellikleri sıraladıkları görülmektedir (Güçlü ve Güçlü, 1996; Yıldız, 2008). Şen ve Erişen (2002) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise öğrencilerin, iletişimi iyi kullanmayı etkili öğretmen davranışları içerisinde değerlendirdikleri ifade edilmektedir. Bu açıdan etkili öğretmenlerin iyi birer uzman olmaları kadar mükemmel birer de iletişimci olmalarının gerekliliği vurgulanmaktadır (Güçlü, 1998). Eğitimle iletişim arasındaki bu güçlü ilişki araştırmacılarında güncel çalışma alanını oluşturur. Son yıllarda pek çok araştırmada karşımıza çıkan metaforlar yoluyla görüş tespiti eğitim bilimlerinde de yoğun olarak başvurulan önemli bir araç haline gelmiştir.

Metafor bireylerin kendilerini ifade etmelerinde sıkça kullandıkları bir yöntemdir (Draaisma, 2007). Metafor kelimesi “Meta” değiştirmek, “pherein” ise taşımak, anlamında olup “Metapherein” ya da “Metafora” köklerinden Yunancadan türetilmiştir (Levine, 2005). Metafor kelimesi anlam açısından ele alındığında, birbirine benzer anlamlı cümlelerle değişik şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Metafora ilişkin yapılan tanımlamaları toparlayacak olursak; metafor, bir kavramın ya da durumun sözlük anlamının dışında benzetmeler yapılarak başka anlama gelecek şekilde ifade edilmesidir (Anılan, 2017; Tekvar, 2006; Şahin, 2013). İnsanlar metaforlar aracılığıyla bilinen bir durumdan faydalanarak bilinmeyen konuyu açığa

kavuşturabilirler (Taş, 2017). Ayrıca bireylerin metaforlar aracılığıyla düşünce oluşturma süreci metaforik algı olarak da tanımlanmaktadır. Metaforik algılar öğrenme süreci içerisinde genel olarak sınıflarda oluşur. Buradan da anlaşılacağı üzere metaforik algılar bir süreç olarak ele alınıp değerlendirilmektedir (Sezer, 2003; Kemal, 2003). Bu süreçte araştırmacı tarafından ilk olarak derinlemesine analizi yapılacak bir olgu, durum ya da kavram belirlenmektedir. Sonraki aşama, verilen soyut olguyu bir metafor üreterek açıklaması beklenen hedef kitleye sunulmasıdır. En son aşamada ise çalışmaya katılan kişilerin seçtiği metaforun nedenini açıklamada kurdukları benzerliklerle ifade edilmektedir (Dayı vd., 2020).

Alan yazın incelendiğinde, pek çok çalışmada metaforlar kullanılarak olgu ve kavramlara yüklenen derin anlamın belirlenmesi yoluna gidildiği bilinmektedir. Özellikle son on yılda metaforik çalışmalar akademik dünyanın ilgi alanını oluşturmaktadır. Bu çerçevede; “*Coğrafya*” (Zeren, 2015), “*İklim*” (Kılınç, 2013); “*Tarih*” (Yalçınkaya, 2013), “*Sosyal Bilgiler ve çevre*” (Arık ve Yılmaz, 2017), “*Hayat bilgisi dersine*” (Gültekin ve Çöğenli, 2014), “*Matematik veya Matematik Problemi*” (Uygun vd., 2016), “*Biyoloji*” (Gürbüzöğlü Yalmanlı ve Aydın, 2013), “*Sanat eğitimi dersi*” (Kalyoncu, 2012); “*Teknoloji, bilim ve bilim insanı*” (Durukan vd., 2016), “*Eğitim ve Türk eğitim sistemi*” (Saylık vd., 2021), “*Uzaktan eğitim ve okul*” (Çokyaman ve Ünal, 2021), “*Öğretmen ve okul öncesi eğitimi*” (Karademir ve Demirel, 2020), “*Hoşgörü*” (Mutluer, 2015), “*Değer*” (Aydın ve Sulak, 2015;), “*Birleştirilmiş sınıf kavramına*” (İlter, 2015), “*Kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencilerine*” (Altıntaş vd., 2015), “*Köy*” (Bilgen vd., 2014), “*Dans*” (Ayyıldız, 2016), “*Ölçme ve değerlendirme dersine*” (Acar Güvendir ve Özer Özkan, 2016), “*Türkçe ve okuma*” (Pilav ve Elkatmış, 2013), “*Yazma becerilerine*” (Tiryaki ve Demir, 2016), “*Okul müdürü*” (Kaya ve Koca, 2020), “*Oyun*” (Çakaroglu ve Ömür, 2020), “*Sosyal medya*” (Üztemur ve Dinç, 2020), “*Çevre sorunları*” (Kızıllar, 2020), “*Dijital hikâye*” (Eroğlu, 2020), “*Barış*” (Çapar vd., 2020), “*Atanamayan öğretmen*” (Varışoğlu ve Kaşaveklioğlu, 2019), “*Özel gereksinimli öğrenciler*” (Dayı vd., 2020), “*Psikolojik danışman*” (Doğan ve Duruğa, 2021), “*Akıllı telefon*” (Gündüz vd., 2021), “*Ebeveynlik*” (Güneş, 2020), “*Şiddet*” (Gerçek ve Arık, 2020), “*Ölüm*” (Çıkrık ve Büyükalan, 2021), “*Müdür*” (Doğan, 2021), “*Tatil*” (Gül ve Gül, 2021), “*Ücretli öğretmenlik*” (Gözler ve Konca, 2021), “*Matematik problemi çözme*” (Can, 2021), “*Fen bilgisi laboratuvarı*” (Pınar ve Dönel Akgül, 2021), “*Yüksek İşlevli Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireyler*” (Bozkuş Genç, 2021), “*Sporcunun ailesi*” (Sarı ve Şahin, 2021), “*Deprem*” (Doğan vd., 2021), “*Ruhsal hastalık*” (Çekiç ve Yüksel, 2021), “*Tasarım*” (Uysal ve Özdemir, 2021), “*Sanatçı ve sanat eseri*” (Gökaslan Çıldır, 2020), “*Endüstri 4.0*” (Memiş Beslini, 2021), “*Drama*” (Onur Sezer ve Bağçeli Kahraman, 2021) “*Kavram karikatürü*” (Büyükalan Filiz vd., 2020), “*Virüs*” (İmer Çetin vd., 2021), “*Müzik Öğretmeni*” (Akyüzlüer, 2021), “*Fransızca Öğretimi*” (Arslan, 2021),” “*Özel Yetenekli Çocuk*” (Özbey Gökçe ve Çakmakçı, 2021), “*Banka, Kredi, Sigorta ve Risk*” (Cesur ve Yılmaz, 2021), “*Yapılandırıcı Yaklaşım*” (Şekerci, 2021), “*Kongre*” (Göral vd., 2020), “*Bölüm başkanı*” (Demirbilek, 2021), “*Dua*” (Dağcı, 2021), “*Türkiye’de üniversite*” (Saylık ve Saylık, 2021), “*Türkiye’de temel eğitimde program geliştirme/ değerlendirme*” (Altıntaş ve Görgeç, 2021), “*İşbirliği*” (Dayı, ve Töret, 2021), “*Üçgen, Kare ve Dikdörtgen*” (Sidekli vd., 2021), “*Çocuk hakları*” (Kurtdede-Fidan ve Özaydın, 2019), “*küresel bir köy*” (Ezer ve Aksüt, 2021), “*Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi*” (Ablak ve Aksoy, 2021), “*İletişim*” (Yılar ve Tağrikulu, 2021), “*Köy enstitüsü*” (Kamacı vd., 2020), “*Beden eğitimi öğretmeni*” (Cirit ve Gölünük

Başpınar, 2021), “*Turizm*” (Yıldırım Saçılık vd., 2016) kavramlarına yönelik metaforik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Buradan hareketle literatürde yer alan metaforik analizlerin konu kapsamının oldukça geniş olduğu söylenebilir. Ancak alan yazın incelendiğinde iletişime yönelik yalnızca iki tane çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Koç Akran vd., 2018; Yılar ve Tağrikulu, 2021). Bu yönüyle hayatın içinde son derece kritik bir role sahip olan iletişim kavramına ilişkin yeterli sayıda çalışmanın olmadığı düşünülmektedir. Bu kapsamda eldeki çalışma iletişime yüklenen anlamı irdelemesi bakımından dikkat çekicidir. Özellikle öğretmenlik gibi iletişim becerisinin kritik rol oynadığı meslek dalına aday olan öğrenciler üzerinde yapılması çalışmayı önemli kılmakla birlikte literatüre de katkı sağlayacağı beklenmektedir. Çünkü insanı ve hayatı anlama, anlatmada temel öge olan iletişim becerisinin kazandırılması kurumsal eğitimin başta gelen amaçlarından birisidir. Buradan hareketle ele alınan çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişime yönelik geliştirdikleri metaforların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’ndeki öğretmen adaylarının iletişime ilişkin geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
2. Geliştirilen metaforlar özellikleri bakımından hangi kategori altında toplanmaktadır?

Yöntem

1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni nitel araştırma modeli kapsamında yer alan araştırma desenidir. Olgubilim deseni farkında olduğumuz fakat ayrıntılı bir düşünceye sahip olmadığımız olguları araştırmayı hedeflediğimiz çalışmalara uygun alan oluşturur. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, tecrübeler, algılar kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu tür çalışmalarda olguların sahip olduğu genel yapısı, kişilerin veya grupların düşüncelerinden yararlanarak yorumlanmaya çalışılır (Büyüköztürk vd., Demirel, 2016).

2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Sınıf Öğretmenliği ve PDR bölümlerinin 1. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 499 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler amaçlı örneklem yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılarak tesadüfi yolla seçilmiş, gönüllü katılımcılardır. Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırma yapılacak konunun derinlemesine ele alınması ve konu hakkında daha fazla veri toplanması (Büyüköztürk vd., 2016) için tercih edilirken kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile de hız ve kolaylık (Yıldırım ve Şimşek, 2008) sağlanması bakımından tercih edilmiştir. Buna göre çalışmaya katılan 499 öğretmen adayının demografik özelliklerine ilişkin veriler frekans ve yüzde dağılımları halinde Tablo 1’de özetlenmiştir.

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	395	79
	Erkek	104	21
Sınıf düzeyi	1.Sınıf	260	52
	4. Sınıf	239	48

Okuduğu Bölüm	Türkçe Öğretmenliği	93	19
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	69	14
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	87	17
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	118	24
	Sınıf Öğretmenliği	132	26
Toplam		499	100

Tablo 1. Çalışma Grubu Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 395 tanesi kadın (%79) 104 tanesi (%21) ise erkektir. Öğretmen adaylarının 260 tanesi (%52) 1. sınıfta, 239 tanesi (%48) ise 4. sınıfta öğrenim görmektedirler. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmen adaylarının 5 farklı bölümde öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır. Bu bölümlerin; Türkçe Öğretmenliği 93 (%19), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 69 (%14), Fen Bilgisi Öğretmenliği 87 (%17), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık 118 (%24) ve Sınıf Öğretmenliği ise 132 (%26) olduğu görülmektedir.

3.Verilerin Toplanması

Araştırmada öğretmen adaylarının “iletişim” kavramına yönelik ürettikleri metaforlar açık uçlu anket formu kullanılarak toplanmıştır. Öğretmen adaylarına sunulan form iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğretmen adaylarının; bölümü, sınıf düzeyi ve cinsiyet durumunu betimleyen sorular; ikinci kısımda ise iletişime ilişkin metaforları ortaya çıkarmak amacıyla verilen “Bence iletişim gibidir/benzer. Çünkü.....” cümlesi yer almaktadır. Verilerin toplanması aşamasında öğretmen adaylarına cevaplarını bu cümle kalıbına göre vermeleri gerektiği açıklanmıştır. Öğretmen adaylarının iletişime yönelik metaforik algılamalarını ortaya koymak amacıyla kullandığımız kalıp ifademizdeki “gibi” sözcüğü benzetme yapılmasına, “çünkü sözcüğü ise yapılan benzetmeye dair tutarlı açıklamanın yapılmasına yöneliktir. Formlar öğretmen adaylarına dağıtılmadan önce araştırmanın geçerliğini sağlamak adına metafor ve iletişim kavramları hakkında bilgilendirme amaçlı genel bir açıklama yapılmıştır. Öğretmen adaylarına formlar dağıtıldıktan sonra, yeterli süre verilmiş ve formu doldurulması esnasında birbirleriyle yardımlaşmamaları hatırlatılarak gerekli tedbirler alınmıştır.

4.Verilerin Analizi

Araştırmada öğretmen adaylarından yazılı olarak alınan metaforlar, içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Verilerin analizinde ilk olarak öğretmen adaylarından doldurdukları formların araştırmanın amacına uygunluğu incelenmiştir. 530 öğretmen adayından alınan görüşlerden 31 tanesi araştırma amacına uygun bir şekilde doldurulmadığı; ya benzetme ya da açıklama bölümlerinin eksik olduğu görülmüş ve analiz dışında bırakılmıştır. Daha sonra değerlendirilmeye alınan kağıtlara ise 1 ile 499 arasında numara verilmiştir.Yapılan değerlendirme sonucunda araştırmada toplam 231 farklı metafor elde edildiği tespit edilmiştir. Öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar frekanslarıyla tablolaştırılmıştır. Tabloda yer alan metaforlar ortak özelliklerine göre sınıflandırılarak vurgu yaptıkları özelliklere göre incelenmiştir. Bu incelemenin ardından metaforları en iyi şekilde kapsadığı düşünülen 7 farklı kategori oluşturulmuştur.

Bilimsel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik çalışmanın niteliğini belirleyen en önemli unsur olarak değerlendirilir. Lincoln ve Guba (1985) ise nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamanın dört şekilde olduğunu belirtmişlerdir. Bunlar iç geçerlik yerine inandırıcılık, dış

geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenilirlik yerine tutarlık, dış güvenilirlik yerine ise teyit edilebilirlik kavramları ile açıklanmıştır (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu kapsamda elde edilen araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik yapılanlar kısaca şöyle özetlenebilir; İnanırcılığı artırmak (iç geçerliği) amacıyla veriler iki farklı uzman tarafından analiz edilmiştir. Aktarılabilirliği (dış geçerlik) sağlamak için araştırma sürecinin aşamaları katılımcılara ayrıntılı olarak verilmiştir. Tutarlılığı (iç güvenilirlik) artırmak için veri toplama araçları ve analiz süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Teyit edilebilirlik (dış güvenilirlik) için ise çalışma süresince elde edilen veriler, görüşme dökümleri ve kodlamalara ilişkin tüm veriler araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamında kayıt altına alınmıştır.

Ayrıca öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlardan dikkat çekici olduğu düşünülen ve ilgili bulguya kanıt niteliği taşıyan bazı yanıtlar, araştırmada örnek olarak sunulmak üzere ayrılmıştır. Ayrılan gerekçeli ifadeler tablolardaki metafor sayısının%10'unu geçmeyecek şekilde ilgili tablolardan sonra verilmiştir.

Bulgular

Öğretmen adaylarının “iletişim” kavramına yönelik ürettikleri metaforlar ve metaforların sahip olduğu frekans değerleri toplu bir şekilde Tablo 2’de belirtilmiştir.

No	Metafor	f	No	Metafor	f	No	Metafor	f
1	Su	30	78	Bilgisayar	2	155	Beşiktaş	1
2	Çiçek	15	79	Ney üflemek	1	156	Eğitim	1
3	Nefes almak	14	80	Müzik dinlemek	1	157	Müzik	1
4	Ağaç	14	81	Okumak	1	158	Bayram	1
5	Beslenmek	13	82	Mevsim geçişi	1	159	Var olmak	1
6	Temel ihtiyaç	13	83	Terapi	1	160	Mevsim	1
7	Köprü	12	84	Kalıp	1	161	Yankı	1
8	Oksijen	10	85	Yolculuk	1	162	Bitki ve su	1
9	Güneş	9	86	Uçmak	1	163	Ay	1
10	Sevgi	8	87	Yapboz	1	164	Meyve	1
11	Bağ	8	88	Öğüt	1	165	Hız	1
12	Ayna	8	89	Puzzle	1	166	Işık	1
13	Yol	8	90	Hediye	1	167	Döngü	1
14	Anlaşmak	7	91	Harcamak	1	168	Dünya ve ay	1
15	Alışveriş	7	92	Bağımlılık	1	169	Kaktüs	1
16	Kalem	7	93	Yemek	1	170	Dal	1
17	Akarsu	5	94	İnşa etmek	1	171	Bataklık	1
18	Kök	5	95	Ayak	1	172	Bulut	1
19	İnsan	5	96	Sinirsel iletim	1	173	Su döngüsü	1
20	Hayat	5	97	Mum	1	174	Oyun	1
21	Aile	4	98	Kamera	1	175	Kedi	1
22	Kalp	4	99	Kariyer	1	176	Hava olayı	1
23	Kuş	4	100	Domino taşı	1	177	Ekin	1
24	Yağmur	4	101	Sigara	1	178	Felah	1
25	Çocuk	4	102	Duvar	1	179	Çoban	1
26	Zincir	4	103	Çay	1	180	Can suyu	1
27	Yaşam	4	104	Pazar yeri	1	181	Ağaç gövdesi	1
28	İnternet	3	105	Kapı	1	182	Elmas	1
29	Dünya	3	106	Ekmek	1	183	Yol ayrımı	1
30	Vücut	3	107	Soba	1	184	Boşluk	1

31	Aşk	3	108	Daire	1	185	Belirsizlik	1
32	Bebek	3	109	Kavşak	1	186	Silah	1
33	Organ	3	110	Çekirdek	1	187	Asker	1
34	Arkadaş	3	111	Akış	1	188	Polis	1
35	Güç	3	112	Çarkıfelek	1	189	Huzur	1
36	Kanun	3	113	Tutkal	1	190	Yönetici	1
37	Merdiven	3	114	Dokuma halı	1	191	Yönetim	1
38	Gökyüzü	3	115	İyonik bağ	1	192	Zorluk	1
39	Doğa	3	116	Yük treni	1	193	Uyku	1
40	Okul	2	117	İletken tel	1	194	Ev	1
41	Orman	2	118	Anahtar	1	195	Devlet	1
42	Rüzgâr	2	119	Bilgisayar sistemi	1	196	Düzen	1
43	Ruh	2	120	Oyun kolu	1	197	Anayasa	1
44	Araba	2	121	Kütüphane	1	198	Adalet	1
45	Fabrika	2	122	Antrenman	1	199	Besin	1
46	Kablo	2	123	Kolon	1	200	Orkestra	1
47	Sarmaşık	2	124	Kıyafet	1	201	Piyano	1
48	Örümcek ağı	2	125	Ok	1	202	Google çeviri	1
49	Okyanus	2	126	Ok ve yay	1	203	Bakış açısı	1
50	Fidan	2	127	Mekanik sistem	1	204	Uyum	1
51	Deniz	2	128	Makyaj	1	205	Paralel çizgi	1
52	İp	2	129	Lastik	1	206	Yazı tahtası	1
53	Sorun	2	130	Masa tenisi	1	207	Harf	1
54	Toprak	2	131	Dönme dolap	1	208	Dolma kalem	1
55	Kural	2	132	Futbol	1	209	Düşünmek	1
56	Şarkı	2	133	Elektrik akımı	1	210	Kavuşmak	1
57	Kitap	2	134	Eğitim sistemi	1	211	Tartışma	1
58	Kağıt	2	135	Araba kullanmak	1	212	Anı	1
59	Resim	2	136	Zekâ oyunu	1	213	Trafik kuralı	1
60	Elektrik devresi	2	137	Türlü yemeği	1	214	Anayasal kural	1
61	Kan	2	138	Örgü örmek	1	215	Dengeli beslenmek	1
62	Nöron	2	139	Pilav pişirmek	1	216	Besin zinciri	1
63	Damar	2	140	Pencere	1	217	Resim yapmak	1
64	Sağlık	2	141	Yemek tarifi	1	218	Tırnak	1
65	Zaman	2	142	Trafik	1	219	Yaşamsal zorluk	1
66	Ulaşım	2	143	Telefon	1	220	Trafik ışığı	1
67	Nefes	2	144	Anne	1	221	Anne baba	1
68	Görgü kuralları	2	145	Çiçek yetiştirmek	1	222	Sıcak gülümseme	1
69	Evlilik	2	146	Grup çalışması	1	223	Varmak	1
70	Duygu alışverişi	2	147	Tanışmak	1	224	Yaşlı bir çift	1
71	Geri dönüşüm k.	2	148	Ortak nokta	1	225	Ahret sınavı	1
72	Empati	2	149	Sohbet etmek	1	226	Sevinmek	1
73	Bakışmak	2	150	Hoşgörü	1	227	Düğüm	1
74	Kelime	2	151	Paylaşmak	1	228	Okul heyecanı	1
75	Tohum ve toprağın bir.	2	152	Dostluk	1	229	Kanaviçe	1
76	Tablo	2	153	Ağlamak ve gülmek	1	230	Öğretmen	1
77	İlişki	2	154	Kulaktan kulağa o.	1	231	Gülmek	1
Toplam				Metafor: 231			f: 499	

Tablo 2. İletişim Kavramına İlişkin Üretilen Metaforların Genel Dağılımı

Tablo 2 incelendiğinde; araştırma kapsamında çalışma grubunu oluşturan toplam 499 öğretmen adayının “iletişim” kavramına ilişkin toplam 231 geçerli metafor ürettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının iletişime yönelik metaforlarının en çok “su (30), çiçek (15), nefes almak (14), ağaç ve beslenmek (14), beslenmek (13), temel ihtiyaç (13), köprü (12), oksijen (10), güneş

(9)” kavramları üzerinden yaptıkları görülmektedir. Bu metaforların dışında; 4 metafor 8’er kez, 3 metafor 7’şer kez, 4 metafor 5’er kez, 7 metafor 4’er kez, 12 metafor 3’er kez, 39 metafor 2’şer kez ve 253 metafor ise 1’er kez tekrar etmiştir. Ayrıca Tablo 2’de yer alan metaforlara bakıldığında öğretmen adaylarının metaforları günlük hayatta sık karşılaşılan ve hayatiliği olan kavramlar üzerinden yaptıkları anlaşılmaktadır. Üretilen bu metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak oluşturulan kategorilerin bilgisi ise aşağıdaki tabloda (Tablo 3) verilmiştir.

No	Kategori	f	%
1	Doğa Unsurları Olarak İletişim	159	32
2	Tüm Canlılara Ait Bir Özellik Olarak İletişim	116	23
3	İnsan Ürünü Olarak İletişim	83	16
4	Psikolojik Bir Terapi Aracı Olarak İletişim	49	10
5	Düşünce, İfade ve Anlaşma Aracı Olarak İletişim	38	8
6	Hukuksal Açıdan İletişim	28	6
7	İnsani Bir Özellik Olarak İletişim	26	5
Toplam		499	100

Tablo 3. İletişim Kavramına İlişkin Üretilen Metaforların Kategorik Dağılımı

Öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar ortak özelliklerine göre sınıflandırılarak vurgu yaptıkları genel özelliklere göre değerlendirilmiştir. Değerlendirmenin ardından ise metaforları en iyi şekilde kapsadığı düşünülen 7 farklı kategori oluşturulmuştur. Çalışmada en çok metafor frekansına sahip olan kategori “Doğa unsurları olarak iletişim”dir. Bu kategoride yer alan 159 metafor, toplam metaforların %32’sini oluşturmaktadır. Çalışmanın ikinci kategorisi “Tüm canlılara ait bir özellik olarak iletişim” ise 116 metafor ile toplam frekansın %23’ünü oluşturmaktadır. Bir başka kategori olan “İnsan ürünü olarak iletişim” de toplam 83 metafor yer almakta ve toplam metaforların %16’sını oluşturmaktadır. Çalışmada oluşturulan dördüncü kategori “Psikolojik bir terapi aracı olarak iletişim”dir. Bu kategori 49 metaforla toplam üretilen metaforların %10’unu oluşturmaktadır. “Düşünce ifade ve anlaşma aracı olarak iletişim” çalışmada oluşturulan beşinci kategoridir. Bu kategori 38 metafor ile toplam metaforların %8’ini oluşturmaktadır. Oluşturulan altıncı kategori olan “Hukuksal açıdan iletişim” ise, 28 metafor ile %6’lık bir dilime sahiptir. Çalışmanın son kategorisi ise “İnsani bir özellik olarak iletişim”dir. Bu kategoride 26 metafor geliştirilmiş ve toplam üretilen metaforların %5’ini oluşturmaktadır. Ayrıca “İnsani bir özellik olarak iletişim” kategorisi çalışmada en az metaforun yer aldığı kategoridir. Araştırmada oluşturulan diğer tablolarda ise kategorilere ilişkin daha detaylı bilgiler verilmiştir.

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Su	30	Okyanus	2	Kedi	1
Çiçek	15	Deniz	2	Su döngüsü	1
Ağaç	14	Rüzgâr	2	Odun	1
Köprü	12	Tohum ve toprağın b.	2	Döngü	1
Güneş	9	Örümcek ağı	2	Çiçek yetiştirmek	1
Yol	8	Sarmaşık	2	Kaktüs	1
Akarsu	5	Mevsim geçişi	1	Bitki ve su	1
Kök	5	Var olmak	1	Hava olayı	1

Kuş	4	Yankı	1	Dünya ve ay	1
Yağmur	4	Işık	1	Bataklık	1
Merdiven	3	Ağaç gövdesi	1	Çoban	1
Dünya	3	Bulut	1	Ekin	1
Doğa	3	Can suyu	1	Ay	1
Gökyüzü	3	Mevsim	1	Dal	1
Orman	2	Meyve	1	Hız	1
Fidan	2	Elmas	1		
Toplam		Metafor: 47		f: 159	

Tablo 4. Doğa Unsurları Olarak İletişim (Kategori 1)

Çalışmadaki en fazla frekansa sahip olan “Doğa unsurları olarak iletişim” kategorisine ilişkin 159 öğretmen adayının “iletişim” kavramına yönelik oluşturduğu 47 farklı metafor yer almaktadır. Bu kategoride iletişime yönelik üretilen metaforların en çok “su (30)”, ikinci olarak “çiçek (15)”, üçüncü olarak ise “ağaç (14)” kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Bunların dışında en fazla “köprü (12)”, “güneş (9)”, “yol (8)”; “akarsu (5) ve kök (5)” ve “kuş (4) ve yağmur (4)” kavramları kullanılmıştır. Geriye kalan “Merdiven, dünya, doğa ve gökyüzü” kavramları 3’er kez, “orman, fidan, örümcek ağı, sarmaşık, rüzgâr, tohum ve toprağın birleşmesi, okyanus ve deniz” ise 2’şer kez oluşturulmuştur. 25 farklı metafor ise 1’er kez oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara dair gerekçeli ifadeleri aşağıda örnek olarak sunulmuştur;

Ö199: *Bence iletişim “okyanusa” benzer. Çünkü İletişim de okyanus kadar derin ve zengindir.*

Ö105: *Bence iletişim “su” gibidir. Çünkü insanlar iletişim kurmadan varlık gösteremezler. Su içmeyen bir insanın zamanla bedensel fonksiyonlarını yitirip öldüğü gibi, iletişim kurmayan bir insan da zamanla ruhsal yetilerini kaybedip yok olmaya mahkumdur.*

Ö400: *Bence iletişim “yola” benzer. Çünkü nasıl bir yere ulaşmak için yolları kullanıyorsanız insanlara ulaşmak için de iletişimi kullanırız.*

Ö199: *Bence iletişim “örümcek ağına” benzer. Çünkü insanlar birbirleriyle iletişime geçtikçe o ağlar birbirlerine bağlanır ve giderek büyür.*

Ö234: *Bence iletişim “köprü” gibidir. Çünkü iletişim de insanları birbirine yakınlaştırır, birbirine bağlar. Eğer köprü yıkılırsa yani iletişim biterse insanlar birbirinden uzaklaşır, bağ kopar. Bunun sonucunda sorunlar ortaya çıkar.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Nefes almak	14	Zaman	2	Besin	1
Temel ihtiyaç	13	Ulaşım	2	Varmak	1
Beslenmek	13	Ayak	2	Anne baba	1
Oksijen	10	Kan	2	Yaşlı bir çift	1
Hayat	5	Damar	2	Tırnak	1
Aile	4	Nefes	2	İnşa etmek	1
Çocuk	4	Sağlık	2	Ev	1
Yaşam	4	Nöron	2	Yaşamsal zorluk	1
Kalp	4	Ruh	2	Yemek	1
Bebek	3	Besin zinciri	1	Uyku	1
Vücut	3	Zorluk	1	Sinirsel iletim	1
Organ	3	Dengeli beslenmek	1	Anne	1
Aşk	3				
Toplam		Metafor: 37		f: 116	

Tablo 5. Tüm Canlılara Ait Bir Özellik Olarak İletişim (Kategori 2)

Tablo 5 incelendiğinde “Tüm canlılara ait bir özellik olarak iletişim” kategorisinde 116 öğretmen adayı tarafından oluşturulan 37 farklı metaforun yer aldığı görülmektedir. Tablo 5’e bakıldığında iletişim kavramına yönelik metaforun en çok “nefes almak (14)” üzerinden; ikinci olarak ise “temel ihtiyaç (13)” ve “beslenmek (13)” kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Üretilen diğer metaforların sıklığı ise 10’kezden 1’keze kadar devam etmektedir. Kategoride yer alan diğer metaforlar ve frekans sıklığı şöyledir: “oksijen” 10 kez; “hayat” 5 kez; “aile, çocuk, yaşam, kalp” kavramları ise 4’er kez kullanılmıştır. Geriye kalan “Bebek, vücut, organ, aşk” 3’er kez ve “kan, damar, nefes, sağlık, nöron, ruh, zaman, ulaşım, ayak” kavramları ise 2’şer kez kullanılırken; 15 kavram da 1’er kez kullanılmıştır. Bu kategorideki metaforlara yönelik öğretmen adaylarının ifadelerine örnek gösterecek olursak;

Ö490: *Bence iletişim “damarlara” benzer. Çünkü tıkanan bir damar gibi iletişimin aksaması da kişiler arasında sorun oluşturur.*

Ö117: *Bence iletişim “beslenmeye” benzer. Çünkü insanlar beslendikleri gibi iletişim kurmak zorunda. Ayrıca iletişimin de beslenme gibi ölçülü ve kurallara uygun olması gerekir.*

Ö424: *Bence iletişim “anne” gibidir. Çünkü çocuk için annesi ne kadar önemli ise toplum içinde iletişim odur. Eğer iletişim olmazsa toplum da olmaz.*

Ö142: *Bence iletişim “nörona” benzer. Çünkü nöronlar olmadan yaşam akışı olmadığı gibi iletişim olmadan da bilgi ve duygu akışı olmaz.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Ayna	8	Oyun kolu	1	Kapı	1
Alışveriş	7	Kütüphane	1	Çay	1
Zincir	4	Kavşak	1	Çekirdek	1
İnternet	3	Kariyer	1	Akış	1
Geri dönüşüm kutusu	2	Tutkal	1	Çarkıfelek	1
Kablo	2	Daire	1	İyonik bağ	1
Fabrika	2	Lastik	1	Ekmek	1
Araba	2	Eğitim	1	Makyaj	1
Bilgisayar	2	Ok ve yay	1	Soba	1
Tablo	2	Pazar yeri	1	Ok	1
Elektrik devresi	2	Eğitim sistemi	1	Bayram	1
Okul	2	Elektrik akımı	1	Dokuma halı	1
İp	2	Mekanik sistem	1	Masa tenisi	1
Araba kullanmak	1	Bilgisayar sistemi	1	Dönme dolap	1
Kolon	1	Yük treni	1	Duvar	1
Sigara	1	Beşiktaş	1	Domino taşı	1
Futbol	1	Anahtar	1	İletken tel	1
Kamera	1	Kıyafet	1	Antrenman	1
Kulaktan kulağa o.	1	Mum	1		
Toplam		Metafor: 56		f: 83	

Tablo 6. İnsan Ürünü Olarak İletişim (Kategori 3)

Çalışmada oluşturulan bir başka kategori ise “İnsan ürünü olarak iletişim”dir. Bu kategori diğer kategoriler ile kıyaslandığında, diğerlerine nazaran en fazla metafor çeşidi burada bulunmaktadır.

Tablo 6 incelendiğinde 83 öğretmen tarafından 56 farklı metafor oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlar en çok “ayna (8)”, ikinci olarak “alışveriş (7)”, üçüncü olarak ise, “zincir (4)” kavramları üzerinden oluşturulmuştur. Üretilen diğer metaforların sıklığı ise 3’kezden 1’keze kadar devam etmektedir. Bu kategoride yer alan metaforlara ilişkin örnekler ise şu şekildedir;

Ö169: *Bence iletişim “zincir” gibidir. Çünkü nasıl ki zinciri oluşturan halkalar birbirine bağlı ve düzenli bir şekilde işliyorsa iletişim de hayatımızda böyle öneme sahiptir.. Zinciri oluşturan halkalar iletişim kanallarından birisiyken zincirin tamamı ise iletişimin kendisidir.*

Ö379: *Bence iletişim “aynaya” benzer. Çünkü biz nasıl iletişim kurarsak, karşımızdaki kişi de bize o şekilde cevap verir. Kendimizin yansımını karşımızda buluruz.*

Ö439: *Bence iletişim “bilgisayar” gibidir. Çünkü işlemlerin yapılabilmesi için bilgisayarda bazı tuşlara tıklandığı gibi iletişime başlamak için de sözlü veya mimiklerle bir başlangıç yapılmalıdır.*

Ö234: *Bence iletişim “araba” gibidir. Çünkü iletişim iki birey arasında ulaşılmak istenen sonuca vardırır. İletişim halinde olduğumuz takdirde hep yol katlederiz.*

Ö369: *Bence iletişim “yük taşıyan bir trene” benzer. Çünkü nasıl ki vagonların hepsi birer yük taşımak için ortak amaçla bağlandıysa iletişim içindeki her insanda anlamak, anlaşılacak gibi amaçlar doğrultusunda birbirlerine bağlanmıştır.*

Ö89: *Bence iletişim “elektrik akımına” benzer. Çünkü elektrik akımının belli bir yol izleyerek elektrikli araçları çalıştırdığı gibi iletişim de dili kullanarak etkileşime sebep olur.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Bağ	8	Resim yapmak	1	Yapboz	1
Sevgi	8	Terapi	1	Puzzle	1
Kalem	7	Kalıp	1	Harcamak	1
Kağıt	2	Felah	1	Piyano	1
Resim	2	Bağımlılık	1	Orkestra	1
Kitap	2	Öğüt	1	Müzik dinlemek	1
Şarkı	2	Uçmak	1	Müzik	1
Hediye	1	Okumak	1	Ney üflemek	1
Yolculuk	1				
Toplam		Metafor: 25		f: 49	

Tablo 7. Psikolojik Bir Terapi Aracı Olarak İletişim (Kategori 4)

Çalışmada elde edilen metaforların ortak özelliklerinden yola çıkarak oluşturulan bir başka kategori ise “Psikolojik bir terapi aracı olarak iletişim”dir. Tablo 7 incelendiğinde bu kategoride 49 öğretmen adayı tarafından oluşturulan toplam 25 farklı metaforun yer aldığı görülmektedir. İletişim kavramına yönelik metaforun en çok “bağ (8) ve sevgi (8)” kavramları üzerinden yapıldığı anlaşılmaktadır. İkinci olarak ise metaforun en çok “kalem (7)” kavramı üzerinden oluşturulduğu görülmektedir. Geriye kalan 4 metafor (kağıt, resim, kitap, şarkı) 2’şer kez, 18 metafor ise 1’er kez oluşturulmuştur. Aşağıda öğretmen adaylarının ifadelerinden örnekler sunulmuştur;

Ö327: *Bence iletişim “felaha” benzer. Çünkü insanlar birbiriyle sağlıklı, düzgün ve seviyeli etkileşim içerisinde olduklarında rahatlarlar.*

Ö369: *Bence iletişim “göbek bağı” gibidir. Çünkü göbek bağının anne ile bebeğin arasında güçlü bir bağ kurduğu gibi iletişim de insanlar arasında çok güçlü bir bağ meydana gelmesini sağlar.*

Ö201: *İletişim bence “piyanoya” benzer. Çünkü iletişim de insanları tıpkı piyano gibi rahatlatır. Piyanonun rahatlatıcılığı gibi iletişimin de rahatlatıcı bir etkisi vardır.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Anlaşmak	7	Kavuşmak	1	Yazı tahtası	1
Arkadaş	3	Paylaşmak	1	Google çeviri	1
Empati	2	Bakış açısı	1	Hoşgörü	1
Duygu alışverişi	2	Düşünmek	1	Sohbet etmek	1
Kelime	2	Uyum	1	Dostluk	1
Bakışmak	2	Tanışmak	1	Tartışma	1
İlişki	2	Paralel çizgi	1	Harf	1
Ortak nokta	1	Dolma kalem	1	Grup çalışması	1
Anı	1				
Toplam		Metafor: 25		f: 38	

Tablo 8. Düşünce, İfade ve Anlaşma Aracı Olarak İletişim (Kategori 5)

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde “Düşünce, ifade ve anlaşma aracı olarak iletişim” kategorisinde 38 öğretmen adayı tarafından üretilen 25 farklı metafor bulunmaktadır. Tabloya bakıldığında iletişim kavramına yönelik metaforun en çok “anlaşmak (7) ve arkadaş (3)” kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Üretilen diğer metaforların sıklığı ise 2’kezden 1’keze kadar devam etmektedir. Kategoride bulunan 5 metafor “Empati, duygu alışverişi, kelime, bakışmak ve ilişki” 2’şer kez oluşturulurken, 18 metafor ise 1’er kez oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının bu kategoride yer alan metaforlara ilişkin örnekleri ise şu şekildedir;

Ö261: *Bence iletişim “hoşgörü” gibidir. Çünkü iletişimde de hoşgörü gibi anlayış ve karşılıklı tolerans söz konusudur. Hoşgörüsüz bir toplumda sağlıklı iletişim de olmaz.*

Ö112: *Bence iletişim “kelimelere” benzer. Çünkü nasıl yazacağımızın ya da nasıl konuşacağımızın belirli bir düzeni vardır. İletişimde de insanlarla münasebetlerimizde kelimelerin düzeni ve uyumu vardır.*

Ö403: *Bence iletişim “sohbet etmeye” benzer. Çünkü insanlar etkileşim kurdukları sürece var olurlar. Sohbet etmek insanları rahatlattığı gibi iletişim de insanları rahatlatıcı etkiye sahiptir.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Güç	3	Yol ayrımı	1	Yönetici	1
Kanun	3	Anayasal kural	1	Yönetim	1
Sorun	2	Anayasa	1	Boşluk	1
Kural	2	Polis	1	Trafik ışığı	1
Toprak	2	Düzen	1	Asker	1
Silah	1	Adalet	1	Trafik kuralı	1
Belirsizlik	1	Devlet	1	Huzur	1
Toplam		Metafor: 21		f: 28	

Tablo 9. Hukuksal Açıdan İletişim (Kategori 6)

Tablo 9 incelendiğinde “Hukuksal açıdan iletişim” kategorisinde 28 öğretmen adayı tarafından oluşturulan 21 farklı metaforun yer aldığı görülmektedir. Bu kategoride iletişime yönelik metaforun en fazla “güç (3) ve kanun (3)” kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Kategoride yer alan “sorun, kural, toprak” kavramları ise 2’şer kez oluşturulmuştur. Ayrıca geriye kalan 16 metaforun ise 1’er kez tekrar ettiği görülmektedir. Bu kategoride bulunan bazı metaforlara ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda yer almaktadır;

Ö371: *Bence iletişim “silah” gibidir. Çünkü doğru kullanılmazsa karşıdaki insanla arasındaki ilişkiyi öldürür. Etkili bir silah olarak kullandığımızda ise karşınızdaki insanla aranızdaki güçlü bir bağ kurabilirsiniz.*

Ö290: *Bence iletişim “kanuna” benzer. Nasıl ki kanunlara uyulmaması halinde ülke düzeni bozuluyorsa, iletişimin de kurallarına uyulmadığında insanlarla olan yaşantımızı hasara uğrattır.*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
İnsan	5	Telefon	1	Okul heyecanı	1
Evlilik	2	Türlü yemeği	1	Ahret sınavı	1
Görgü kuralları	2	Yemek tarifi	1	Düğüm	1
Trafik	1	Pencere	1	Öğretmen	1
Pilav pişirmek	1	Örgü örmek	1	Sıcak gülümseme	1
Zekâ oyunu	1	Gülmek	1	Ağlamak ve gülmek	1
Sevinmek	1	Kanaviçe	1		
Toplam		Metafor: 20		f: 26	

Tablo 10. İnsani Bir Özellik Olarak İletişim (Kategori 7)

Tablo 10’dan da anlaşılacağı gibi iletişim kavramına ilişkin 26 öğretmen adayı tarafından üretilen 20 farklı metaforun bu kategoride yer aldığı görülmektedir. Yukarıdaki tablo incelendiğinde bu kategoride bulunan en çok metaforun “insan (5)” kavramı üzerinden yapıldığı anlaşılmaktadır. Yine bu kategoride bulunan “Evlilik ve görgü kuralları” kavramları ise 2’şer kez tekrar ederken geriye kalan 17 metafor ise birer kez tekrar etmiştir. Ayrıca bu kategori araştırmadaki en az metafor çeşidi ve frekansına olan sahip kategoridir. Öğretmen adaylarının bu kategoride yer alan metaforlarına dair örnekleri ise şu şekildedir;

Ö469: *Bence iletişim “zekâ oyunu” gibidir. Çünkü iletişimde de tıpkı zekâ oyunlarındaki gibi denge bulunmaktadır. Denge kurulmamış bir ilişki iki tarafı da yorar ve hırpalar.*

Ö135: *Bence iletişim “kanaviçeye” benzer. Çünkü iletişim dikkatle doğru bir şekilde gerçekleştirildiğinde sonunda kanaviçe gibi ahenkli güzel bir iş doğurur.*

Tartışma Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde (Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği Sınıf Öğretmenliği ve PDR) öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada 499 öğretmen adayı iletişime ilişkin metaforlarını toplam 331 farklı kavram üzerinden ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının ürettikleri 331 metafor, ortak yönleri açısından değerlendirilerek 7 farklı kategoride (Düşünce, İfade ve Anlaşma Aracı Olarak İletişim”, “İnsani Bir Özellik Olarak İletişim”, “Tüm Canlılara Ait Bir Özellik Olarak İletişim”, “Psikolojik Bir

Terapi Aracı Olarak İletişim”, “Hukuksal Açıdan İletişim”, “Doğa Unsurları Olarak İletişim” ve “İnsan Ürünü Olarak İletişim) ele alınmıştır. Oluşturulan metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının iletişime dair görüşlerini en çok; su (30), çiçek (15), nefes almak (14), ağaç (14), beslenmek (13), temel ihtiyaç (13), köprü (12), oksijen (10), güneş (9), sevgi (8), bağ (8), ayna (8) ve yol (8) kavramları üzerinden ifade ettikleri görülmektedir.

İletişime ilişkin daha önce yapılan metaforik çalışmalar incelendiğinde de benzer kavramların tekrar ettiği görülmektedir. Yılar ve Tağrikulu (2021) da yaptıkları çalışmada iletişime ilişkin metaforların en çok; su, nefes, oksijen ve ayna gibi kelimeler üzerinden dile getirildiği sonucuna ulaşmışlardır. Yine Koç Akran, Acıdemir ve Uludağ’ın (2018) yaptıkları çalışmada da benzer şekilde “su, sevgi ve oksijen” kavramlarının öğrenciler tarafından iletişime ilişkin en fazla geliştirilen metaforlardan olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bu çalışmada en çok üretilen metafor sayısının “Doğa unsurları olarak iletişim” ve “Tüm canlılara ait bir özellik olarak iletişim” kategorilerinde olması, iletişimin hayatın doğal bir parçası olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Koç Akran, Acıdemir ve Uludağ da (2018) araştırmalarında en fazla metafor çeşidi ve frekansına sahip olan “Temel İhtiyaçlar” kategorisinden hareketle, iletişimin hayatın kolaylaştırıcı rolü olduğunu dile getirmişlerdir. Bu kapsamda eldeki araştırma bulgusunun literatürde yer alan araştırma bulgularıyla örtüştüğü görülmektedir.

Çalışmada üretilen metaforların frekans sıklıkları incelendiğinde yarıdan fazlası (253 tane) 1’er kez üretilmiştir. Bu durum iletişime yönelik algının daha çok kişisel bakış açısından beslendiğini göstermesi bakımından oldukça dikkat çekicidir. Yılar ve Tağrikulu (2021) iletişime ilişkin metaforik çalışmalarında iletişimin tanımının kişiye bağlı olarak değiştiğini ifade etmişlerdir. Dayı vd’nin de (2020) belirttiği gibi metafor çeşitliliği ve zenginliği katılımcıların düşüncelerinin de zenginliği anlamına gelmektedir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarından elde edilen metaforların hem çeşit olarak fazla olması hem de genel anlamda olumlu olması, eğitim fakültelerinde verilen Türk Dili I ve II dersleri ile Etkili İletişim derslerinin katkısı olduğunu düşündürmektedir. Nitekim Yazılı ve Sözlü Anlatım ile Etkili İletişim derslerinin öğretmen adaylarının iletişim becerilerine yönelik pozitif yönde güçlü bir etkiye sahip olduğu söylenmektedir (Elkatmış, 2015).

Çalışmada üretilen metaforlar için oluşturulan kategorilerin fazla olması iletişim kavramının öğretmen adayları için pek çok çağrışıma sebep olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu sebeple kategorilerde yer alan metaforlar ise bulunduğu kategoriyi çağrıştıracak tanımlara sahiptir. Bunun yanı sıra farklı bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarının, bölümlerinden dolayı aldıkları eğitimlerin ürettikleri metaforlara da yansıdığı gözlenmiştir. Örnek olarak gösterecek olursak “Psikolojik bir terapi aracı olarak iletişim” kategorisinde yer alan yanıtların büyük bir çoğunluğu “PDR” bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına ait olurken; “Doğa unsurları olarak iletişim” kategorisinde yer alan metaforların büyük çoğunluğunun da “Fen Bilgisi Öğretmenliği” bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarına ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yine aynı şekilde “Türkçe Öğretmenliği” bölümündeki öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar en çok “Düşünce, ifade ve anlaşma aracı olarak iletişim” kategorisinde yer alırken, “Hukuksal açıdan iletişim” kategorisinde yer alan metaforların büyük çoğunluğu ise “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği” bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları tarafından üretildiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde benzer bulguların elde edildiği çalışmalara ulaşılmaktadır. Yılar ve Tağrikulu’nun

(2021) araştırmalarında benzer olarak öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların meslekleri ile irtibatlı kelime, kavram veya sembollerden olduğuna ulaşımlardır.

İletişime yönelik üretilen metaforların gerekçelerinden hareketle oluşturulan kategoriler birbirinden farklı sayı ve frekans sıklığına sahip olduğu görülmektedir. Bu açıdan kategoriler ele alındığında; çalışmada en fazla metafor çeşidinin olduğu kategori “İnsan ürünü olarak iletişim”dir. Bu kategoride en fazla frekans sıklığına sahip olan kavramlar ayna (8), alışveriş (7), zincir (4), internettir (3). Buradan hareketle katılımcıların iletişimi daha çok gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası olarak gördükleri söylenebilir. “Doğa unsurları olarak iletişim” ise 159 frekans sıklığıyla en fazla frekansa sahip olan kategoridir. Bu kategoride en fazla metaforun su (30), çiçek (15), ağaç (14), köprü (12), güneş (9), yol (8) kavramları üzerinden yapıldığı görülmektedir. Ayrıca metaforun en fazla “su (30)” kavramı üzerinden yapılması “iletişim” kavramının hayati öneme sahip olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Yine aynı şekilde metaforun çiçek (15), ağaç (14) ve güneş (9) kavramları üzerinden yapılması olumlu bir durum olarak nitelendirilirken, köprü (12) üzerinden yapılması ise iletişimin insanları birbiri ile bütünleştiren bir yanı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmadaki elde edilen “tüm canlılara ait bir özellik olarak iletişim” kategorisinde ise; nefes almak (14), temel ihtiyaç (13), beslenmek (13) ve oksijen (10) metaforları yer almaktadır. Buradan hareketle iletişimin tüm canlılar için yaşamsal bir değere sahip olduğu güçlü bir şekilde yinelenildiği görülmektedir. Bu duruma daha önce iletişim üzerine yapılan bazı metaforik çalışmalarda da rastlanılmaktadır. Koç Akran vd’nin (2018) iletişime ilişkin araştırmaları neticesinde iletişimin gündelik ihtiyaçları karşılamada bir gereklilik olduğu ve yaşamın devamlılığı için önem teşkil ettiği sonucuna ulaşmış, bireyler için temel ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir.

“Düşünce, ifade ve anlaşma aracı olarak iletişim” ve “Psikolojik bir terapi olarak iletişim” kategorilerinde 25’er farklı metafor yer almaktadır. Ancak “Psikolojik bir terapi olarak iletişim” kategorisinin metafor frekansı 49 iken “Düşünce, ifade ve anlaşma aracı olarak iletişimin” metafor frekansı ise 38’dir. “Düşünce, ifade ve anlaşma aracı olarak iletişim” kategorisinde en fazla frekans sıklığına sahip olan metaforlar ve gerekçeleri (anlaşmak (7), arkadaş (3)) irdelendiğinde iletişim kavramının insanların çevreleri ile etkileşimlerinde önemli olduğu yorumu yapılabilir. Benzer şekilde Yılar ve Tağrikulu (2021) da araştırmalarında iletişimin insanlar arasında etkileşim ve bağ kurduğunu ifade etmişlerdir. Ancak “Psikolojik bir terapi olarak iletişim” kategorisine ilişkin en fazla frekansa sahip olan metaforlar ise (bağ (8), sevgi (8), kalem (7)) iletişimin insanlar üzerinde psikolojik bir terapi niteliğinde olduğuna işaret etmektedir. Zira konuşmak günümüz psikolojik terapinin de merkezini oluşturur. Bu yolla psikologlar danışanlarının duygu, düşünce ve ruh hallerini analiz ederler. Bir başka oluşturulan kategori ise “hukuksal açıdan iletişim”dir. Bu kategoride yer alan (güç (3), kanun (3), sorun (2), kural (2), toprak (2)) metaforlardan hareketle bazı öğretmen adaylarına göre iletişim kavramının hukuki olarak da etkiye sahip olduğu görülmektedir. Çalışmada oluşturulan son kategori ise “İnsani bir özellik olarak iletişim”dir. “İnsani bir özellik olarak iletişim” kategorisi ise çalışmadaki en az metafor çeşitliliğinin ve frekans sıklığının olduğu kategoridir. Bu kategorideki en fazla frekans sıklığına sahip (insan (5), evlilik (2), görgü kuralları (2)) metaforlardan hareketle iletişimin bazı öğretmen adayları tarafından sadece insanlarla ilişkilendirilebilecek kavramlar üzerinden metafor yaptıklarını ve bu sebeple iletişim kavramının bazı öğretmen adaylarına göre sadece insanlar tarafından önemli olduğu yorumu yapılabilir. Ayrıca “İnsan ürünü olarak iletişim” kategorisinin

bu kategoriden farkı; iletişime dair metaforların yalnızca insanlar tarafından üretilebilen veya kullanılabilen eşyalar üzerinden yapılmasıdır. Ancak gerek kategorilerin ve gerekse metaforların çeşitliliği, iletişim kavramının insanın tüm yaşamını kuşatan oldukça geniş bir içeriğe sahip olduğunu gösterdiği yorumu yapılabilir.

Genel olarak öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara ve metaforların gerekçelerine bakıldığında, iletişimin insanlar için hayati öneme sahip bir kavram olduğu söylenebilir. Öyle ki araştırmada elde edilen metaforların büyük çoğunluğu günlük yaşamda sık karşılaşılan ve insanlar için önemli olan kavramlar üzerinden yapıldığı görülmektedir. İnsan sosyal bir varlıktır bu sebeple de sürekli olarak çevresi ile etkileşim halindedir. İnsanlar içinde bulunduğu çevre tarafından anlaşılacak ve çevresiyle anlaşmak ister. Dolayısıyla iletişim insanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için araçtan da öte bir amaç konumundadır (Doğan, 2009). Bu sebeple iletişimin eksik olduğu bir ortamda yaşam da sağlıklı olmamaktadır. İletişime yönelik yapılan çalışmaların birçoğu da bu düşünceyi haklı çıkarmaktadır. Bu çalışmalarda biri de Kutsal Roma Germen İmparatoru 2. Friedrich'e aittir. Kutsal Roma Germen İmparatoru 2. Friedrich yaptığı çalışma ile iletişimin insanlar için hayati bir ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda imparator bebeklerin dünyaya ilahi bir dille gelip gelmediğini öğrenmek için bir grup bebeği saraya toplatmıştır. Sarayda bebekler en iyi şartlarla bakılmasına rağmen konuşma çağına geldiklerinde hayatlarını kaybeder. Çünkü imparator hem saraydan kimsenin bebeklerle iletişim kurmamalarını hem de her bir bebeği ayrı odalarda yalnız bakılması emrini vermiştir (Yılmaz, 2010). Çalışmada elde edilen metaforların hayatiliği, imparatorun deneyi ile birlikte düşünüldüğünde iletişimin insanlar için ekmek gibi su gibi önemli bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırmada üretilen metaforların "Psikolojik bir terapi olarak iletişim" kategorisinin olması katılımcıların iletişimi psikolojik bir destek unsuru olarak algıladıklarını göstermesi bakımından oldukça dikkat çekicidir. Buradan hareketle iletişim halinde olan bireylerin kendilerini psikolojik açıdan iyi hissettiği düşünülebilir. Bu durum yine aynı şekilde imparatorun deneyi ile paralellik göstermektedir. Günümüzde de yapılan birçok inceleme neticesinde konuşmanın insan psikolojisi üzerinde yapıcı ve onarıcı etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Hatta travma yaşayan insanlar için iletişim bir tedavi niteliğinde kullanılmaktadır. Ayrıca konuşmak yalnızca insan psikolojisine değil insan beynine de fayda sağlamaktadır. Öyle ki iletişim hali insan beynini geliştiren en büyük etkenlerin başında gelmektedir (AklınızıKeşfedin.com, 2018). Aydın (2017) ise insanların iletişim sayesinde kendilerini daha iyi tanıdıklarını ve başkalarıyla olan iletişimlerinin bireylerin kişiliklerini şekillendiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak araştırmada oluşturulan metaforlardan hareketle öğretmen adaylarının iletişim kavramına yönelik algı ve tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının iletişime ilişkin bakışlarının olumlu olması, iletişimi doğru algıladıkları ve yararlı bir biçimde kullandıkları şeklinde yorumlanabilir (Yılmaz, 2010; Celep ve Erdoğan, 2002). Araştırmada ulaşılan bu sonuç literatürdeki benzer çalışmaların sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir (Yılar ve Tağrikulu, 2021). Bu çalışma öğretmen adayları üzerinde yapılsa da iletişimin tüm insanlar için bir ihtiyaç olduğu unutulmamalıdır. İnsanlar hayatlarının her kesitinde çevreleri ile iletişim halindedir. Fakat iletişim doğru bir şekilde kurulmadığı zaman olumsuz sonuçlar da doğurabilmekte, bu durum da insanların iletişime karşı tutumlarını olumsuz olarak etkilemektedir. Çalışmada bir öğretmen adayı ürettiği metafora dair gerekçeli açıklamasında

iletişimin soba gibi dikkatli kullanıldığında olumlu bir şekilde faydalı olacağı, eğer dikkat edilmezse hüsrarla sonuçlanabileceğini ifade etmiştir. Yine aynı şekilde öğretmen adayları tarafından üretilen güç, ok ve silah metaforlarının gerekçelerinde de benzer anlamları ifade etmişlerdir. Bu durum temelde iletişimin iki ucu keskin bir bıçak niteliğinde (Davutoğlu, 2017) olduğunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle iletişim bir anlaşma aracı olabileceği gibi bir çatışma aracıda olabilmektedir. Osmay (2017) ise konuya dil üzerinden yaklaşarak onunla yani dil ile her şey yapılabildiği gibi her şeyde yıkılabilir demektedir. İletişimin bu çift yönlü niteliği Kutadgu Bilik’te de “İnsanda dilince değişir kader, ya yurda baş olur ya da başı gider” deyişiyle karşımıza çıkar. Bu nedenle insan için iletişim yaşamın en önemli sermayesi ve en kritik unsurudur. Ayrıca araştırma boyunca fark edilen önemli bir diğer husus ise; kavramın yaşantıda oynadığı role karşın bilimsel anlamda kavrama ilişkin çalışmaların sayıca az olmasıdır. Bu nedenle benzer nitelikteki çalışmaların eğitimin her tür ve düzeyinde yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Ablak, S. ve Aksoy, B. (2021). Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan zaman ve kronolojiyi algılama becerisine ilişkin öğrenci algılarının incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(1), 41-73.
- Acar G. M. ve Özer, Ö. Y. (2016). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersine yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 47, 91-105.
- AklınızıKeşfedin.com. (2018). Konuşmanın doğal bir ilaç olduğunu biliyor muydunuz?. <https://aklinizikesfedin.com/konusmanin-dogal-bir-ilac-oldugunu-biliyor-muydunuz/> (Erişim Tarihi: 24.08.2021).
- Akyüzlüer, F. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Öğretmenine İlişkin Metaforik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53), 60-86.
- Altıntaş, G., Baykan, Ö., Karaman, E. ve Altıntaş, S. U. (2015). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi, kaynaştırma öğretmeni ve kaynaştırma öğrencilerine ilişkin metaforik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 273-282.
- Altıntaş, S. ve Görgeç, İ. (2021). Türkiye’de temel eğitimde program geliştirme ve değerlendirmeye ilişkin metaforik algılar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 290-320.
- Anılan, B. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının kimya kavramına ilişkin metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 7-27.
- Arık, S. ve Yılmaz, M. (2017). Fen Bilimleri öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları ve çevre kirliliğine yönelik metaforik algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1147-1164.
- Arslan, N. (2021), 6. ve 7. Sınıf öğrencilerinin Fransızca öğretimine ilişkin metaforik algıları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Uluslararası Filoloji ve Çevre Bilim Dergisi*, 3(1), 46-71.
- Aydın, E. ve Sulak, S. (2015). sınıf öğretmeni adaylarının “Değer” kavramına yönelik metafor algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 482-500.

- Aydın, M. (2017). İletişimin psikolojik ve bilişsel temelleri. <https://www.meralaydin.com.tr/iletisimin-psikolojik-ve-bilissel-temelleri/> (Erişim Tarihi: 08.08.2021).
- Aydın, S. Gürbüzöğlü Y. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Biyoloji kavramına yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 209-223.
- Ayyıldız, T. (2016). Üniversite öğrencilerinin dans kavramına yönelik metaforik algılarının analizi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 13-25.
- Bilgen, N., Tezcan, Ş., Karatepe, A. ve Ayas, C. (2014). Öğretmen Adaylarının köy kavramına yönelik düşüncelerinin metaforlar yolu ile analizi: Denizli ili örneği. *SDU International Journal of Educational Studies*, 1(1), 36-44.
- Bozkuş G. G. (2021). Özel eğitim öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının yüksek işlevli otizm spektrum bozukluğuna ilişkin metaforik algıları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(31), 39-62.
- Bursalıoğlu, Z. (2010). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. (1. Baskı). Pegem Yayıncılık.
- Büyükalın Filiz, S., Dayan, G. ve Dayan, K. (2020). İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin kavram karikatürlerine ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 330-345.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, E. Ö. Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (22. Baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Can, A. A. (2021). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik problemi çözmeye ilişkin algılarının metaforlar yoluyla analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 103- 118.
- Celep, C. ve Erdoğan, S. (2002). Orta öğretimde olumlu öğretmen-öğrenci ilişkileri. *Eğitim ve Bilim*, 27(124), 13-22.
- Cesur, E. ve Yılmaz, T. (2021). Banka, kredi, sigorta ve risk kavramlarına ilişkin bankacılık ve sigortacılık öğrencilerinin metaforik algılarının değerlendirilmesi (Sakarya İli Örneği). *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 1712-1736.
- Cirit, B. ve Gölünük B. S.. (2021). Investigation of secondary school students' metaphorical perceptions for physical education teachers. *Journal of Sport Sciences Researches*, 6(1), 106-117.
- Cüceloğlu, D. (1997). *Yeniden İnsan İnsana* (1. Baskı). Remzi Kitapevi.
- Çakaroğlu, D. ve Ömür, E. H. (2020). "Oyun" kavramına ilişkin algının metafor yoluyla belirlenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 155-164.
- Çekiç, Y. ve Yüksel, R. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalık kavramına ilişkin metaforları: kalitatif bir çalışma. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 12(2), 85-92.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 19(2), 567-576.
- Çıkrık, T. ve Büyükalın, S. F. (2021). İlk ve acil yardım programında öğrenim gören 1. ve 2. sınıf öğrencilerin ölüm algılarının metafor analizi ile incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Dergisi (ASHD)*, 19(2), 27-36

- Çokyaman, M. ve Ünal, M. (2021). Öğrenci ve öğretmenlerin covid-19 salgını dönemindeki uzaktan eğitim algısı: bir metafor analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1684-1715.
- Dağci, A. (2021). Duaya ilişkin algılar: metaforik bir araştırma. *Darulfunun İlahiyat*, 32(1), 179–198.
- Davutoğlu, A. (2017). *Duruş, Gençlerle Yüz Yüze*. (1. Baskı). Küre Yayınları.
- Dayı, E., Açıkgöz, G. ve Elçi, N. A. (2020). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 95-122.
- Dayı, E. ve Töret, Z. (2021). özel eğitim öğretmeni adaylarının iş birliğine ilişkin metaforik algıları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 863-877.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite son sınıf öğrencilerinin bölüm başkanı kavramına ilişkin metaforik algıları. *Ekev Akademi Dergisi*, 25(86), 433-448.
- Doğan, M., Nacaroğlu, O. ve Ablak, S. (2021). Sivrice “depremini yaşamış ortaokul öğrencilerinin depreme ilişkin metaforik algılarının incelenmesi: Malatya ili örneği”. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 384-402.
- Doğan, Ü. (2021). Bilim sanat merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrencilerin müdür kavramına ilişkin metaforik algıları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 104-116.
- Doğan, Ü. ve Duruğa, M. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin psikolojik danışmana ilişkin algılarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 92-103.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Dökmen, Ü. (2001). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. (1. Baskı). Sistem Yayıncılık.
- Dönmez Usta, N., Durukan, G. Ü. ve Hacıoğlu, Y. (2016). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmeni adaylarının “Teknoloji” algıları. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 24-46.
- Draaisma, D. (2007). *Bellek Metaforları: Zihinle İlgili Fikirlerin Tarihi*. [Metaphors of memory: A history of ideas about the mind] (3. baskı). (G. Koca, Çev.). Metis Yayınları.
- Elkatmış, M. (2015). Yazılı ve sözlü anlatım ile etkili iletişim derslerinin sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 14(4), 1341-1351.
- Elkatmış, M. (2019). *Kelime bilgisi*. H. Kavruk ve H. Kurnaz. (Ed.), *Türkçe öğretimi* (1. Baskı, s. 175-197) içinde. Pegem Yayınları.
- Elkatmış, M. ve Tanık, M. (2021). Eğitim fakültesi öğrencileri ile formasyon eğitimi alan fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin topluluk karşısında konuşma becerisine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies Education*, 16(2), 763-779.
- Elkatmış, M. ve Ünal, E. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim beceri düzeylerine yönelik bir çalışma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 107-122.

- Erkut, E. (2017). *Üniversite Seçerken*. (1. Baskı). Optimist Yayınları.
- Eroğlu, A. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital hikâyeye yönelik metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 49-60.
- Eroğlu, E. (2019). *Eğitim ortamında etkili iletişim ve boyutları*. U. Demiray (Ed.), *Etkili İletişim* (9. Baskı,s.222-239) içinde. Pegem Akademi.
- Ezer, F. ve Aksüt, S. (2021). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının küresel köy kavramına ilişkin metaforik algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 667-686.
- Gerçek, S. ve Arık, K. (2020). Dijital oyunlarda “Şiddet” unsuruna oyuncuları yüklediği anlam: üniversite öğrencilerine yönelik bir metafor analizi. *Beşikçi Akademi Dergisi*, 8(2), 251-269.
- Gökaslan Çıldır, Z. (2020). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sanatçı” ve “Sanat Eseri” kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 2(2), 90-108.
- Göral, M., Kement, Ü. ve Bukey, A. (2020). Turizm akademisyenlerinin “Kongre” kavramı ile ilgili kullandıkları metaforlar aracılığıyla kongrelere ilişkin algılarının değerlendirilmesi. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 1(1), 70-83.
- Gözler, A. ve Konca, A. S. (2021). Öğretmen adaylarının ücretli öğretmenliğe yönelik algılarının incelenmesi. *Ahi Bilge Eğitim Dergisi (ABED)*, 2(1), 56-67.
- Güçlü, N. (1998). Sınıfta etkili öğrenci-öğretmen iletişiminin kurulması. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 61-64.
- Güçlü, N. ve Güçlü, M. (1996). Öğretmen Eğitiminde Nitelik Sorunu. 96: Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler Sempozyumu, Ankara, Türkiye.
- Gül, M. ve Gül, K. (2021). Turizm ve otel işletmeciliği bölümü önlisans öğrencilerinin “Tatil” kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1404-1423.
- Gültekin, M. ve Çoğenli Gündoğan, A. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının Hayat Bilgisi dersine ilişkin metaforik algıları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(1), 1-18.
- Gündüz, Çetin H., Aslan, Kızıl Z. ve Güçlü, H. C. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akıllı telefonlara yönelik algıları: metafor analizi ile bir değerlendirme. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 102-116. DOI: 10.21666/muefd.765165
- Güneş, A. (2020). Bireylerin ebeveynlik olgusuna ilişkin algıları: bir metafor çalışması. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 289-330. DOI: 10.21798/kadem.2021266732
- İlter, İ. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf kavramına ilişkin metaforik algılar. *Elementary Education Online*, 14(4), 1450-1468.
- İmer Çetin, N., Timur, S. ve Pehlivan, H. (2021). Fen Bilimleri öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde “Virüs” kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(43), 47-59.
- Kalyoncu, R. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının “Sanat eğitimi dersi” kavramına ilişkin metaforları. *E-Journal Of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences*, 8(1), 90-102.

- Kamacı, Y. Yüzer, E. ve Akbaş, B. (2020). Sınıf Öğretmeni Adaylarının ve Sınıf Öğretmenlerinin Köy Enstitüleri Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi. V. Uluslar arası Rating Academy Kongresi, Online, Türkiye.
- Karademir, A. ve Demirel, B. (2020). 48-69 Aylık çocukların çizimlerinde “Öğretmen”: Bir metafor çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 189-201.
- Kaya, M. ve Koca, İ. (2020). Okul müdürü kavramına ilişkin metafor araştırmalarının incelenmesi: bir meta-sentez çalışması. *Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 1(3), 23-38.
- Kemal, M. (2003). *Buddhist Türk çevresi eserlerinde metafor*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kılınç, Y. (2013). Coğrafya lisans öğrencilerinin hava durumu kavramını algılamaları: Fenomenografik bir çalışma. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 401-415.
- Kızıllar, E. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının çevre sorunlarına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, 8(21), 230-240.
- Koç Akran, S., Acıdemir, M. ve Uludağ, Ş. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim kavramına yönelik metaforik algıları. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 69-82.
- Kurtdede Fidan, N. ve Özaydın, A. (2019). Ebeveynlerin çocuk haklarına ilişkin metaforik algıları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 361-378.
- Levine, Phoebe. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Memiş Beslini, O. (2021). İşgücü piyasaları bağlamında endüstri 4.0 kavramına ilişkin üniversite öğrencilerinin metaforik görüşleri. *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 144-157.
- Muallimoğlu, N. (2005). *Bütün Yönleri ile Hitabet*. (1. Baskı). Avcı Ofset Matbaacılık.
- Mutluer, C. (2015). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “hoşgörü” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Tarih Okulu Dergisi*, 8(22), 575-595.
- Onur Sezer, G. ve Bağçeli Kahraman, P. (2021). Temel eğitim öğretmen adaylarının dramaya ilişkin metaforları. *Millî Eğitim*, 50(230), 509-533.
- Osmay, N. (2017). *İnsan Mühendisliği: Hayat Karşısında İnsanın Kendisi ve Çevresi*. (1. Baskı). Alfa Yayınları.
- Özbey Gökçe, F. ve Çakmakçı, Y. (2021). The metaphorical perceptions of teacher candidates regarding the concept of "the gifted child". *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 21(1), 13-35.
- Pınar, M. A. ve Akgül Dönel, G. (2021). Ortaokul öğrencilerinin fen bilgisi laboratuvarına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 14-23.
- Pilav, S. ve Elkatmış, M. (2013), Öğretmen adaylarının türkçe kavramına ilişkin metaforları. *Turkish Studies*, 8(4), 1207-1220.

- Sarı, İ. ve Şahin D. (2021). Sporunun ailesi kene gibi zararlı mı kale gibi güvenli mi? Antrenörlerin sporcuların ailesine yönelik metaforik algıları”, *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 110-123.
- Saylık, A. ve Saylık, N. (2021). Akademisyenlerin ve lisansüstü eğitim öğrencilerinin “Türkiye’de üniversite”ye ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(86), 69-90.
- Saylık, A., Saylık, N. ve Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk Eğitim Sistemi: bir metafor çalışması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546. DOI:10.33711/yyuefd.919424
- Sezer, E. (2003). Dilde ve edebiyatta yol metaforu [Road metaphor in language and literature]. *Kitaplık Dergisi*, (65), 88-92.
- Sidekli, S., Pekdemir, E. ve Yorulmaz, A. (2021). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin “Üçgen, Kare ve Dikdörtgen” kavramlarına ilişkin metaforları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 116- 134. DOI: 10.18039/ajesi.826567
- Singh, K. (2010). Metaphor as a tool in educational leadership classrooms. *Management in Education*, 24(3), 127–131.
- Şahin, B. (2013). Öğretmen adaylarının “Matematik Öğretmeni”, “Matematik” ve “Matematik Dersi” kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforik algılar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 313-321.
- Şekerci, H. (2021). Yapılandırmacı yaklaşım kavramına ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerinin metaforlar aracılığı ile incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 766-795.
- Şen H. Ş. ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 99-116.
- Taş, O. (2017). *İletişim, Medya ve Kültür: Anahtar Kavramlar*. (1. Baskı). Ütopya.
- Tekvar, S. O. (2006). *Dergi reklamlarında toplumsal cinsiyet göstergeleri: fhm ve cosmopolitan reklamlarının karşılaştırmalı göstergebilimsel çözümlemesi*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Tezer Hasan, H., Asan, E. ve Çapar, D. (2020). İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin barış kavramına ilişkin algıları. *The Journal of International Education Science*, 23(7), 1-13.
- Tiryaki, E. ve Demir, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 18-27.
- Türk Dil Kurumu (TDK), *Güncel Türkçe Sözlük*, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 01.05. 2021).
- Uygun, T., Gökkurt, B. ve Usta, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin matematik problemine ilişkin algılarının metafor yoluyla analiz edilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 536–556.
- Uysal, H. ve Özdemir, Ç. (2021). “TASARIM” kavramına yönelik moda ve grafik tasarım öğrencilerinin metaforik algılarının belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1), 170-181.

- Üztemur, S. ve Dinç, E. (2020). Medya okuryazarlığı bağlamında ortaokul öğrencilerinin sosyal medya algıları: bir metafor çalışması. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 6(1), 92-103.
- Varışoğlu, B. ve Kaşaveklioğlu, G. (2019). Atanamayan öğretmen kavramına yönelik metaforlar. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 473-490.
- Yalçınkaya, E. (2013). Tarih kavramına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının ürettikleri metaforların incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 5(3), 95-112.
- Yalın, H. İ. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. (1. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Yılar, M. B. ve Tağrikulu, P. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 71-97.
- Yıldırım Saçılık, M., Çevik S. ve Özkan, Ç. (2016). Turizm ve otel işletmeciliği bölümü önlisans öğrencilerinin "Turizm" olgusuna ilişkin metaforik algıları. *Akademik Bakış Dergisi*, (53), 84-103.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (12. Baskı). Seçkin Yayınları.
- Yıldız, S. M. (2008). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bir öğretim elemanında bulunması gereken niteliklere yönelik algılamalarının değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19), 1-7.
- Yılmaz, M. A. (2010). *Dil Zekası İletişim Sihirbazlığı*. (4. Baskı). Akis Kitap.
- Zeren, M. G. (2015). Üniversite öğrencilerinin gözü ile Coğrafya eğitimcisi: bir olgu bilim araştırması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20(33), 189-208.

Katkı Oranı Beyanı

Makaleye her iki yazar da %50 oranında katkı sunmuştur.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.

Destek ve Teşekkür

Çalışma için herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Bu araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 08.02.2021 tarihli etik onay kararı ile yürütülmüştür.